

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/l. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnimim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Radić.

Radić je s svojim begom izbral ono pot, ki najhitreje in najbolj gotovo vodi k razpadu njegove struje.

Pred sabo je imel tri poto: 1. da vztraja dalje pri svoji absolutni pasivnosti; 2. da nastopi pot parlamentarne opozicije; 3. da se obrne na tujino. — Izbral je poslednjo pot.

Na prvi poti bi njegova opozicija zagazila v politično močvirje in se pričela taji. Narod bi pričel polagoma ovidevati, da s tem načinom ne pride do nobenega uspeha. Kljub njegovim deklaracijam bi šel parlamentarni in državni razvoj dalje, Beograd bi vladal, narod bi se pokoraval. Kakšen predsednik republike je to, če ga za majhno razžaljenje časti lahko prime žandar in odvode za 14 dni v zapor, kot navadno žensko z ulice!

Na drugi poti — da gre v skupščino — bi se moral odreči celi svoji preteklosti. Moral bi priznati kralja in državo, ustavo in poslovnik in postal bi navadna parlamentarna opozicija. V najboljšem slučaju bi dosegel samo, da bi se zopet združili radikalci z demokrati, a Radić bi lahko postal vodja velike parlamentarne opozicije. Za velike, pozitivne, konstruktivne politične talente je jako hvaljevala naloga biti vodja velike parlamentarne opozicije. Tu se najlaže pokaže talent in sposobnost. Seveda je za to treba pozitivnega, konstruktivnega dela. Radić pa ni tak talent in v parlamentu bi postal navaden kričar, bil bi kmalu osmešen in potisnjen v ozadje.

Stopil je torej na tretjo pot, ki je najslabša. Ne samo mi, ampak tudi druge države so imele mnogo iredentističnih »komitetov« v tujini. Bil je črnogorski komitet, hrvaški komitet, ukralinski komiteti na Dunaju, v Pragi itd., slovaški komitet, beloruski komitet itd. Nič ni lažje, kakor pa ustanoviti tak komitet. Nekaj ljudi se najde, tudi kapital za osnovne stroške se dobi, če ne doma pa kje drugje. S takim »komitetom« je kakor z zakonsko dvojico. Dokler vlada do medeni tedni in dokler je v hiši vsega dovolj, vlada slova. Ko se pa ohladi prva ljubezen in ko nastane pomikanje, nastane hišni prepir. Osnovni troški so hitro porabljeni. Življenje v tujini je drago, vsak član komiteta se zaveda, da mora takorekoč predstavljati neko državo, ta ali oni je tudi toliko pameten, da misli na prihodnost in hoče dati nekaj na stran, da slučaj, da se podjetje likvidira. Če grabi Peter, zakaj ne bi grabil Pavel in potem prično očitati drug drugemu, kdo je več pograbil. Medtem pa prično usahnjevati dohodki. Iz domovine ne prihaja mnogo, v tujini ni lahko najti amaterev za takšne športe, tuje države pa podpirajo take komitadrije samo, če je v njihovo korist in če je upati na uspeh. Dobe se države, ki so vesele takih komitetov, toda oni jim morajo pokazati realne uspehe. Zunanja politika je pa jako realna in ne da ni fikcija iz idealizma. Črnogorski komitet je bil Italijanom zelo všeč in poleg tega je italijanska kraljica hči poslednjega črnogorskega kralja. Toda on ni mogel Italijanom pokazati nobenih praktičnih uspehov in lire se ne plačajo s simpatijami. Sedaj so časi jako neugodni za take komitete, ker vsaka država želi red in mir in je po vsem svetu razpoložena proti novim prevratom. Nobena država ne bo s silo intervenirala proti naši kraljevini, ker bi iz take intervencije mogli nastati novi, jako težki zapletljaji. Ta ali ona država bi podpirala komitet samo, če bi mogel sam kmalu in sigurno doseči uspehe. Tega pa hrvaški komitet ne bo mogel. Radićev načrt bi se mogel izvesti samo z akcijo v notranjosti, nikdar pa z akcijo v tujini.

Stvar je jasna. Radić bo nadlegoval tega ali onega »distingviranega« tujca in moledeval za avdicije. Morda bo dobil kje kakšno tajno avdicijo, ki ne bo pomogla ničesar, javne pa nobene, ker nobena država ne bo stopiti v odprt nasprotje z našo kraljevino. Skušal bo spravi kakšen članek v ta ali oni tuj list. Tako življenje bo zelo dolgočasno in silno drago, ker propaganda v tujini stane ogromno, dohodkov bo pa vedno manj. Slednjič se bo najbrže končalo, kakor se je s toliko drugimi »komitadrijami«, da bo pomizno prosil, da se mu odpuste vsi lastni in tuji grehi, in milostno dovoli »v zemlji domači« da trpuje leži.

Radićeva stranka je sedaj postala organ nekega veleizdajniškega komiteta, ki ni in njeno stališče je jasno.

Neposredno pred rešitvijo reškega vprašanja.

Važna seja ministrskega sveta. — Naša vlada na stališču rapalske pogodbe.

Minister dr. Janković o katoliškem shodu. — Vlada in Radić.

Beograd, 28. avgusta. (Z) »Politika« poroča: Zastopnik ministrskega predsednika g. dr. Velizar Janković se še ni vrnil niti včeraj iz Ljubljane. Vsled tega se včeraj ni mogla vršiti tolikokrat sklicana seja ministrskega sveta, na kateri bi imeli biti storjeni definitivni sklepi glede Reke in Radića. Ministrski svet se je pa včeraj vendarle sestal pod predsedništvom ministra zunanjih del g. dr. Ninčića. Minister zunanjih del je uporabil včerajšnjo sejo, da na njej podrobno obvesti svoje kolege iz kabineta o dosedanjih pogajanjih z Italijo. Cela seja do 8.30 je potekala v diskusiji o Reki. Po tem poročilu od strani g. dr. Ninčića je ministrski svet začel razpravljati o instrukcijah, katere g. dr. Ninčić namerava poslati naši delegaciji v paritetni komisiji v Rim. Del teh instrukcij je bil dovršen na sinočnji seji in je bil takoj po seji šifriran in odposlan v Rim. Drugi, glavni del instrukcij pa se je sestavljal na današnji seji, ki se je začela ob 10. uri dopoldne, ker se je g. dr. Janković danes zjutraj ob 7.20 vrnil iz Ljubljane. Vlada je sinoči po seji ministrskega sveta odklonila vsakršno obvestitev o svojih namerah glede pogajanj z Italijo, tembolj, ker novi pogoji za rešitev reškega vprašanja še niso znani niti naši delegaciji v Rimu.

Vendar pa po informacijah iz krogov, ki stoji vladi zelo blizu, lahko pričujemo sledeče: Vlada ne smatra, da je nota italijanskega ministrskega predsednika z dne 8. t. m. ultimatum, poslan naši vladi in se tudi na tako noto, ako bi bila njej poslana, ne bi ozirala. Ona smatra, da je bila ta nota poslana

paritetni komisiji, da ima med tem svobodne roke v nadaljnjem toku pogajanj. V reševanju problema reške države, ostaja vlada še nadalje na stališču rapalske pogodbe, s katerim je zaimčena samostojnost Reke. Naša vlada je razpoložena, kakor tudi italijanska vlada v tem smislu, da pride do rešitve problema do konca tega meseca.

Po današnji seji ministrskega sveta ob 2. uri popoldne je dal g. dr. Janković novinarjem izjavo, da so bile v Ljubljani prirejene velike manifestacije kralju in kraljici in da je bilo od strani Slovencev manifestovano edinstvo naroda in države. Minister g. dr. Velizar Janković je izrazil veliko zadovoljnost nad edinstvenim držanjem slovenskega naroda. Nato je na vprašanje, kaj namerava vlada storiti proti Radiću in njegovim pristašem, g. dr. Janković odgovoril, da je postopanje v teku in da se bo postopalo z vsemi sredstvi, ki so na razpolago.

Ker je bil večji del seje posvečen reškemu vprašanju, je vlada prepustila g. dr. Ninčiću, da dā nekoliko podrobnejše podatke novinarjem o poteku današnje seje, vendar pa je na splošno začudenje novinarjev bil zelo rezerviran v dajanju izjav. Priobčil je edino to, da je vlada naši delegaciji v Rimu poslala nadaljne instrukcije kakor tudi odgovor italijanski vladi na njene predloge. G. dr. Ninčić se ni hotel izjasniti, v kateri smeri je redigiran naš odgovor, temveč je rekel samo to, da vlada vztraja na izvršitvi vseh prevzetih obveznosti s strani Italije.

Po seji vlade je imel g. dr. Ninčić ponovne konference s člani posvetovalnega odbora, z admiralom Prico, ki istotako na vprašanje novinarjev ni hotel dati nikakih podrobnejših informacij o stanju pogajanj z Italijo. Vendar pa se doznava v dobro informiranih krogih, da so se na sinočnji seji redigirale instrukcije vlade naši delegaciji, in da je v njih sprejet večji del italijanskih predlogov z edino omejitvijo, da ne pristajajo na to, da bi Baroš in Delta prešla za gotovo število let v obseg reške države. Te vesti so tudi nekoliko vznemirile javnost.

Beograd, 28. avgusta. (B) Vaš dopisnik doznava iz krogov, ki stoji blizu dr. Ninčiću, sledeče važne informacije o stanju razgovorov z Italijo glede Reke. Zadnje tri dni je nastal preokret glede rešitve reškega vprašanja. Prejšnji načelni sporazum med italijansko in našo delegacijo, po katerem naj bi paritetna komisija upravljala Reko, ni še v vseh detajlih dovršen. Naša vlada vztraja na stališču, da morata Baroš in Delta biti izročena naši državi. O tem se sedaj vodijo pogajanja direktno med Rimom in Beogradom, vendar pa se sedaj ne more nič točnega vedeti, ali bo došlo do sporazuma med obema vladama.

MINISTRI NA BLEDO.

Beograd, 28. avgusta. (B) Nocoj je odpotoval na Bled minister za finance dr. Stojadinović in minister vojne, general Pešić. Minister ver dr. Janjić je odpotoval v Ljubljano.

vladala velika nezadovoljnost v krogih separatistov v Zagrebu. Odgovor angleške vlade naši vladi je frapiral vse kroge, ker je angleška vlada izjavila, da bo storila proti Radiću vse potrebne korake, ako bi on sploh prekršil izkazano mu gostoljubnost. Za sedaj Radić nima nikakih zvez s političnimi krogi in ga le-ti tudi ne smatrajo za resnega človeka, kakor smatrajo tudi njegovo gibanje kot škodljivo za interese prijateljstva Anglije in naše države.

Zagreb, 28. avgusta. (Z) Kakor doznava vaš dopisnik, je bival pred štiri dni v Zagrebu odposlanec jugoslovenske muslimanske organizacije, ki se je imel informirati o situaciji, ki je nastala po begu Stjepana Radića iz Zagreba in po vesti o pogajanjih z dr. Korošcem in vlado. Kakor javljajo sedaj iz Sarajeva, so odpotovali v Zagreb nekateri člani jugoslovenske muslimanske organizacije z dr. Spaho na čelu, ki žele, da se v Zagrebu sprejme definitivni sklep o njihovem držanju. V Zagrebu bodo tudi počakali odposlanca dr. Korosca, ki imajo priti glasom vesti o bojnihih blokaških listov. Rezultati tega sestanka bodo odvisni od držanja jugoslovenske muslimanske organizacije, da li ostane še nadalje pri dosedanjih svojih orientacijah, ali pa da se loči in povede posebno akcijo.

Nadaljevanje atentatov na „Prijatelje Bolgarske.“

Sofija, 28. avgusta. (Z) Vlada g. Cankova je zadovoljna z uspehim atentatom na Rajko Daskalova, ker misli, da bo smrt enega največjih nasprotnikov sedanega režima znatno pripomogla k poboljšanju in utrditvi njene akcije in stranke. Veruje nadalje, da se bo gibanje zemljoradnikov znatno izgubilo in da se bo ideja zemljoradniške organizacije razpršila. Razven tega se misli, da bo te dni v Sofiji sprejet program sporazuma med Cankovim in Todor Aleksandrovim o akciji v južni Srbiji in Grški, kakor tudi niz novih atentatov, ki bi imeli prinesiti nove povoljne sklepe, raznih inozemskih problemov Bolgarske in njene politike. Zaupno se doznava, da je izpolnilni komite že začel pripravljati spisek »Prijatelji Bolgarske«, ki se morajo odstraniti z zemeljskega površja. Atentati se bodo vršili v Bolgariji in v inozemstvu. Denar se za to akcijo ne štedi, vsled česar je odposlanih že več ljudi, ki naj bi izvršili ta grozna dejanja.

Beograd, 28. avgusta. (Z) Povo-

Dr. Beneš v Rimu.

Rim, 28. avgusta. (B) Českoslovaški minister za zunanje zadeve je dospel v Rim. Dr. Beneša sprejme predsednik vlade, Mussolini, jutri. Na to bo dr. Beneš sprejet v avdiciji od papeža.

Rim, 28. avgusta. (B) Listi komentirajo sestanek Mussolinija z dr. Benešem in naglašajo, da je Beneš že preje želel ta sestanek, ali da ga je moral odložiti zaradi sinajske konference. Ni dvoma, da ima sestanek v prvi vrsti politični značaj. Ni pa točno, da bi se razpravljalo o trgovinski pogodbi med Českoslovaško in Italijo že glede na to, da že obstoja trgovinska konvencija od 23. marca t. l. Delo na rešitvi trgovinskih vprašanj bo poverjeno strokovnjakom in se v nobenem slučaju ne bosta s tem bavila Mussolini in Beneš. Prejko ne bosta razpravljala o madžarskem vprašanju in o stališču Male antante nasproti Nemčiji in Madžarski in nasproti drugim evropskim problemom.

Zemljoradniški kongres.

Čurug, 28. avgusta. (Z) Včeraj so dospeli na kongres zemljoradnikov delegati Českoslovaške, Slovenije in Rusije. V imenu Čehov so prisostvovali: senator g. Hips v imenu českoslovaškega ministrskega predsednika dr. Švehle; Jan Kulík v imenu zemljedelske jednote, Jan Zeleni, predsednik zemljoradniške omladine, Jan Kubiček, novinar in predsednik saveza zadrugarstva. Od strani Rusov sta prisostvovala kongresu delegata Ivan Milanov in Aleksij Pinzuk, dočim so Slovenci bili zastopani po Janu Kukovcu, Ludoviku Ivaniču, Staši Železniku, Draganu Marušiču, vsi v imenu zemljoradniške stranke, a Ivan Markinko in Franc Onim v imenu slovenske zemljoradniške omladine. Bolgarski delegati so bili ovirani, tudi vsled atentata na Daskalova in so to tudi javili, Romuni in Poljaki pa niso prišli iz raznih razlogov.

Svetovni mirovni kongres.

London, 28. avgusta. »Times« poroča iz Washingtona, da je umrl predsednik Harding imel namen za bodoče leto sklicati svetovni mirovni kongres. V vseh krogih se izražajo, da ima predsednik Coolidge, ki goji resno željo nadaljevati s Hardingovo politiko, isti namen. (W)

SPOLNITEV BRITANSKE VLADE.

London, 28. avgusta. (K) Neville Chamberlain je bil imenovan za zakladnega kancelarja, Johnson Kicks pa za ministra zdravja.

STRESEMANN ZA SPORAZUM.

London, 28. avgusta. (K) Posebni poročevalec »Daily Graphica« je imel z državnim kancelarjem dr. Stresemannom razgovor, v katerem se je državni kancelar živoval zavzemal za skupni sporazum med Francijo, Anglijo in Nemčijo. Tak skupen sporazum je edina pot za vzpostavitev reda, mira in blagostanja v Evropi. Pustite nam, je rekel državni kancelar, le skupno delati na hitri rešitvi strašne krize in na zopetni zgradnji nove Evrope. (W)

Nadaljevanje atentatov na „Prijatelje Bolgarske.“

dom uboja Rajka Daskalova v Pragi, se v Beogradu uveljavlja prepričanje, da vlada Cankova ne veruje v svojo moč, četudi je že sama mislila na izneodenja, ki bi se mogla dogoditi ljudem, ki so prišli preko krvi do oblasti. Izgleda, da bo ta uboj našel živ odmev v celi Evropi, v službenih krogih in v javnem mnenju. O tem pa se bo vsakor govorilo tudi v Mali antanti in misli se na nastop in skupen korak veslel proti takim metodam Bolgarske.

JUŽNA ŽELEZNICA.

Beograd, 28. avgusta. (Z) Po nalogu naše vlade je ratificiral naš poslanik v Rimu konvencijo o tehnični in administrativni reorganizaciji Južne železnice, kakor tudi konvencijo o tranzitu na Južni železnici.

RUDARSKA STAVKA V ČESKO-SLOVAŠKI.

Praga, 28. avgusta. (K) Po uradnem poročilu je včerajšnja konferenca obratnih svetov v severo-zapadnem češkem revirju sklenila, predlagati vodstvu rudarske stavke, naj povzroči 48 urno splošno stavko v Českoslovaški.

Radićeva polomija v Londonu.

Pred razčiščenjem politične situacije.

Beograd, 28. avgusta. (Z) Sinoči je po seji ministrskega sveta izjavil minister zunanjih del g. dr. Ninčić, da je po obvestilih, ki jih ima iz Londona, Radić popolnoma nasledel s svojo diplomatsko akcijo v Angliji. Že 2 dni se angleško časopisje več ne bavi z njegovim bivanjem v Angliji in tudi ne jemlje v razpravo njegovih intrig, ki jih je skušal v Londonu zasejati. Na drugi strani pa je vlada dobila izjavo angleških merodajnih faktorjev, da se kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ni treba niti najmanj vznemirjati, ker je Radić iskal zveze v Angliji. Načela človečnosti dovoljujejo gostoljubnost do nekih gotovih mej, toda ako jih bo Radić prestopil, se bo proti njemu postopalo po zakonu za državo, v kateri on živi. Izgleda, da se je samemu Radiću priobčilo to obvestilo angleških merodajnih krogov in da se on pripravlja, da do srede tedna zapusti London. Verjetno je, da bo skušal priti v Ženevo, da bi tudi tu poskušal šanse, ki so vnaprej obsojene na propast, ker niti ona velikih sil ne želi vmešavati se v vprašanja, ki se tičejo naših notranjih državnih odnosov. Taka zagotovila so dospela v Beograd, tako iz Pariza, kakor iz Londona in iz Rima.

Beograd, 28. avgusta. (B) »Tribuna« piše: Vlada bo še ta teden sklenila, kakor korake bo podvzela proti defetističnim in veleizdajniškim akcijam. Pričakuje se poročilo zagrebške pokrajinske vlade o delu defetistov, da bi se proti krivcem moglo postopati. Do danes pa še ni znano, kakor sklepe bo vlada napravila v tej stvari, ali gotovo je, da bo prenehala s politiko sentimentalnosti. Vlada je uvidela, da se mora država braniti s silo in da od nasvetov in želja nima ničesar koristiti, najmanj pa država. Kakor se čuje, bodo pri sodiščih obtoženi vsi oni, ki so ustмено ali pisмено delali proti državi, kakor je zgrajena po vidovdanskim ustavi. Za take zločine bodo obsojeni tudi oni, ki so v inozemstvu ali v izgnanstvu in sicer in contumaciam, ker hoče vlada, da bo sojen vsak, naj si je prisoten ali ne.

nejasno je samo še, kakšno stališče bodo zavzeli Muslimani iz Bosne in slovenska ljudska stranka. Ali bodo stavili vse na kocko Radića v izgnanstvu, ali se pa oddelili od njega? Sedaj se je pokazalo, da je pot k Radiću bila pot v

London, 28. avgusta. (B) »Times« prinaša dopis svojega beograjskega poročevalca, v katerem ta piše, da je minister dr. Janković odločen, da uporabi vsa zakonita sredstva proti Radićevemu republikanskemu pokretu in da pošlje poslanštvom kraljevine v inozemstvu navodila, kako postopati, da se diskreditira Radićeva akcija. Glede na to vest pristavljajo »Times«: Radić je dosedaj propagiral idejo federalizma za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev proti centralističnemu sistemu. Zadnji čas pa se nagiba k republikanizmu in je začel ostro napadati vladu. Zaradi tega je vlada napravila korake, da ukine njegovo parlamentarno imuniteto. Vlada pa teh korakov ni takoj podvzela in je tako Radiću uspelo, da je tajno šel čez mejo in prišel v London. Ženevski dopisnik »Daily Expressa« javlja po švicarskih listih, da si je Radić, ki je iz svoje domovine pobegnil v London s tajnstveno mislijo najel vilo. Vsi listi trde, da se Radić nastani v Curihu. Dopisnik pristavlja, da so Hrvati enodušno proti gospodstvu Srbov.

PROTI NEZAŽELJENEMU GOSTU.

Bern, 28. avgusta. (B) Maurice Mire piše v današnji »Gazette de Lausanne« sledeče: Agitator in revolucionar Radić, ki je pobegnil v London, se namerava naseliti v Švici. Nastanitvi tega nezaželenega gosta v naši deželi se je treba izogniti, če le mogoče. Radić je poznan prijatelj onega pangermanizma, ki je s svojim habsburžanstvom napravil toliko zla svoji deželi. Radić je hud neprijatelj Francije in ne ve se zaradi kakih intrig in manevrov bi se naselil v naši deželi. Mi smo med vojno mnogo trpeli zaradi ljudi vsake vrste. Mir nas je osvobodil konspiratorjev in njihovih neprijetnih privržencev. Ni nam na tem, da bi jih zopet imeli pri nas in to tem manj, ker smo v dobrih odnosih s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bi jo hotel Radić razdreti.

Beograd, 28. avgusta. (Z) Vsled Radićevih neuspehov v Londonu je za-

levovo luknjo. Koristi ni bilo nobene, dalje je nemogoče, nazaj pa težko. Pravijo, da ženska, ki enkrat pade, še ni izgubljena, a če pade drugič, se težko reši. Zveza z Radićem je bil vsekakor lahkomisljen korak.

Beograjsko pismo.

(Od našega stalnega političnega do pisnika.)

Kljub političnim počitnicam ne počiva politično delo. Nekateri ministri so sploh ostali v Beogradu, drugi so šli samo na popolnoma kratki odmor ali na inspekcijско potovanje, ter so se že čez nekaj dni vrnili nazaj. Trifunović in Trifković sta težje bolna in se bosta morala zdraviti dalje časa. Trifunović ima že dolgo časa srčno napako, opravlja le z veliko težavo svoj posel in je sploh že davno želel, da bi se mogel rešiti ministrstva. Pred počitnicami je podal ostavko in se je dal le s težavo preprostiti, da je še dalje ostal na svojem mestu, pod pogojem, da se mu dovoli daljši dopust. Trifković potrebuje specialne zdravniške pomoči.

Novi minister trgovine, dr. Kojić je na kratko pred javnostjo razvil svoj program, ki se popolnoma krije s programom finančnega ministra. Valuto in gospodarsko stanje sploh zamoremo postaviti na zdravo podlago samo, ako:

1. napravimo ravnotežje v proračunu;
2. napravimo aktivno trgovinsko bilanco.

Ravnotežje v proračunu bomo dosegli, ako imamo toliko dohodkov, kakor stroškov. Zato je pa treba zmanjšati stroške in povečati dohodke. Treba je več varčnosti v državnem gospodarstvu. V ta namen se mora tudi znižati število uradništva. Treba je pa tudi povečati dohodek, to se pravi, naložiti nove davke. Končati se mora z onim zanimivim gospodarstvom, ko se sploh ni vprašalo, kako se bo kaj plačevalo, ampak samo trošilo in delalo dolgo.

Treba je pa tudi doseči, da bo trgovinska bilanca aktivna. To se pravi, mi moramo vsaj toliko prodati v tujino, kakor pa naročimo iz tujine. To se pravi, da moramo povečati naš izvoz in zmanjšati uvoz. Nobenih nepotrebnih reči ne kupiti in kolikor mogoče veliko prodati. G. minister je poudaril, da imamo letos jako dober izvoz, a to predvsem žito in slive. Žito da Banat in Bačka, Srem, Slavonija in Srbija, Sli-

ve Srbija in Bosna. Iz tega je razvidno, da večina naših srbskih krajev drže po konci našo trgovinsko bilanco. Slovenija je v tem oziru zelo pasivna dežela. Ona uvaža mnogo več, kakor pa izvažata in če bi bila valuta odvisna od slovenskega izvoza, bi stala zelo nizko. Minister hoče znižati carino na žito in slivo, poskrbeti za kredite izvoznikom in poskrbeti za vagone, da se bo lahko in hitro izvažalo. Ko bo končno glavno delo z izvozom jesenske sezone hoče začeti s trgovinskimi pogodbami in skleniti take pogodbe z vsemi prijateljskimi in sosednjimi državami, s katerimi jih še nimamo.

Kmet bo gotovo vesel take politike, ki mu daje možnost, da bo svoje pridelke lahko in dobro prodal. Toda tudi delavcu in meščanu se ni treba bati, da bo vsled tega draginja rastla. Ako bi tudi res nekoliko poskočile cene, bo pa denar toliko več vreden in tako bo vseeno na boljšem. Če bo denar več vreden, bo potem tudi padla draginja. V prejšnjih letih se je mnogo zakrivilo in radikalci bodo sedaj imeli dovolj posla, da uredijo gospodarstvo, kar mora biti sedaj naša prva skrb.

Minister trgovine je svojo obljubo tudi izpolnil in nekaj dni potem, ko je podal svoje izjave novinarjem, je ministrski svet že sklenil, da se izvozne carine znatno znižajo. Obenem pa pripravljata vlada odredbe o uvozu, ki bodo ščitile našega producenta. Noben denar ne sme po nepotrebnem v tujino. V državo se ne smejo uvažati nepotrebne stvari in take stvari, katere lahko sami pridelujemo. Gospodar, ki stoji pred bankrotom, ne bo kupoval stvari, ki niso neobhodno potrebne in stvari, katere lahko samo pridelata.

Kljub počitnicam je torej notranje delo zelo intenzivno. Pripravljata se od strani vseh ministerstev za naše jesensko parlam. delovanje, ki bo jako plodno, urejuje se izvoz in sploh deluje na izboljšanje gospodarskih razmer. Toda zavoženega gospodarstva ni mogoče popraviti na enkrat.

Pariz pričakuje nemško ponudbo.

Od našega stalnega pariškega dopisnika.

ap. Pariz, 26. avgusta.

Nekateri uplivni krogi v Franciji še vedno mislijo, da je nova reparacijska politika mogoča le po vzgledu svoje predhodnice. Ti ljudje so pričakovali, da bo g. Poincaré v svoji zadnji noči, naslovljeni na Anglijo, podal nekak »pozitivni« program, ki bi bil začetek nove antante z Anglijo in v danem slučaju tudi povod za ultimativni nastop proti Nemčiji.

Obsežni dokument francoske vlade ni zadostil takim željam; bil je le »okvirni dokument«, ki prepušča — izvenisti par znanih principov — vse možnosti odprte. Mnogi so sedaj vsled tega razočarani. Radikalni politiki izjavljajo odkrito, da še »epoha brezplodnih polemik« — ni končana.

Nota ne postavlja detajliranih zahtev, ki bi mogle pozneje delo ovirati. Odprta je možnost nemške ponudbe, ki je trenutno mogoča v tej ali oni obliki. Nemčija je danes podobna sfinji, ki je kritičen pogled ne more prodreti. Sedaj ni mogoče niti približno določiti nemško plačilno zmoglost. Novi kancelar ni napravil samo pametne gospodarske

poteze, temveč tudi državniško, ko se je lotil notranje sanacije nemške države.

Vprašanje varnosti, prvo in najvažnejše vprašanje Francije, je naravnost odvisno od uspeha sanacijskih ukrepov v Nemčiji. Po sedmih mesecih brezprimernega, bankrotnega gospodarstva je prišlo spoznanje, da te metode ne morejo uplivati na bistvo porušnega konflikta. Stresemannova bistroumnost se ne bo udajala takim naivnim nazorom. Pasivni odpor v Poruhrju ne more biti samonamen, v najboljšem slučaju je sredstvo za doseg višjega cilja. Slednji cilj je sporazum, direktni sporazum s Francijo, ki ne bo niti en dan prej zapustila nemškega osrčja, dokler se ne bo plačevalo reparacij ali pa jamčilo za točno odplačevanje.

Trdna volja Francije, ki je ne more omajati ne Anglija ali kdo drugi na svetu, je neodvisna od morebitne notranje spremembe kurza. Tega se zaveda tudi g. Stresemann. Njegov apel na določljivost na veleindustrijalce, kmetijstvo in finančne kroge ne zasleduje zbiranja sil za poslednjo borbo — ker bi končala s porazom Nemčije — pač pa

ustvarja predpogoje za pogajanja, ki so mogoča v trenutku, ko Nemčija sporoči konkretno ponudbo. To pa vedo tudi dotični krogi. Tribut, ki ga dolgujejo domovini, ne bo služil borbi, temveč zgradbi predpogojev za sporazum z Francijo. V svojem zadnjem govoru je še g. Poincaré povdaril, da so Nemci sami povzročili svoj bankrot, da bi se izognili plačevanju reparacij. Ta trditve, ki je sedaj nečemo gledati utemeljenosti raziskovati, bo postala takoj brezpredmetna, če bo nemška privreda v interesu notranjega ozdravljenja doprinesla substancijske žrtve. To bi bil prvi korak k moralni sanaciji Evrope, ki je pa nemogoča vse dotle, dokler se vije nemško telo v gospodarskem krču.

Nemčija bo v doglednem času stavila novo ponudbo, saj je slednje le logična posledica notranje sanacije. G. Stresemann je dejal, da Nemčiji ne gre toliko za eno ali dve zlati milijardi več, pač pa ji ni vseeno, če se razbije nemška teritorialna enotnost. Nato je g. Poincaré svečano izjavil, da Francija ne misli na nikakršno aneksijo. Znano nam je, da v Nemčiji tega nečemo verjeti. Toda nimajo prav! Zakaj ne poizkusijo? Zgubiti morejo kvečjemu par zlatih milijard, niti stroške ene same ofenzive brez človeških žrtv, pridobiti bi se pa dalo vse: svoboda, enotnost, mir in spoštovanje sveta. G. Poincaré je izjavil, da bo evakuiral Poruhrje po obsegu odplačevanja. To mora Nemčija uvaževati, če se hoče še pravočasno rešiti popolnega poloma.

Bolgarska in Madžarska iščeta stikov z našimi državniki.

Sofija, 28. avgusta. (B) Dnevna se, da bo Bolgarska v Ženevi v emigrantskem vprašanju zahtevala splošno amnestijo za vse ubežnike iz Makedonije, Dobrudže in Trakije. Ob tej priliki bo bolgarska delegacija posebno podčrta veliki razdor, neklogo, uboje in atentate med Makedonci, avtonomisti in Makedonci-federalisti. Kot član bolgarske delegacije je določen tudi g. Simenon Radev, bolgarski poslanik na Dunaju, sicer pa Makedonec iz Resna, ki bo brez dvoma v bolgarski delegaciji glavni faktor. Kakor se veruje v uradnih krogih, se bo v Ženevi razpravljalo tudi o emigrantskem vprašanju in o vprašanju narodnih manjšin. Radev je poznal še iz Londona po svojih zahtevah za Makedonijo in po svojem lanskem delu v Društvu narodov. Ni izključeno, da bo tudi letos napravil isto. Trde, da bo g. Kalfov v Ženevi prošil za poseben sestanek z g. Nincicem. On smatra, da je tak približni kontakt z našim ministrom za zunanje zadeve potreben za Bolgarsko, ker veruje, da se bo mnogo nesporazuma na ta način odpravilo. Bolgarska bo v Ženevi čakala na odločitev vele-sil in se bo držala na strani Anglije. Kar se tiče kandidature dr. Beneša od strani Male antante, ni še jasno, ali bo Bolgarska glasovala za ali proti. V slučaju, da bi Anglija združevala kandidaturu Švice, bo prišla bolgarska delegacija v veliko zadrego, ker ne bi hotela istočasno se zameriti niti Angliji niti Českoslovaški.

Budimpešta, 28. avgusta. (B) — Predsednik vlade, grof Bethlen, je izjavil novinarjem, da bo šel v Ženevo, kjer bo konferiral z zastopniki Velike in Male antante v vprašanju, ki interesirajo Madžarsko in da obrne pažnjo Društva narodov na veliko važnost madžarskega posojila za konsolidacijo vse centralne Evrope. Stavlja se vprašanje, kako dolgo bo mogla Madžarska nadaljevati ogromne napore, da prepreči padec krone. Ker se v tem pogledu ne more imeti popolnega zaupanja, se ne more oporekati, da čakajo Madžarsko težki dnevi. O rezultatu, ki jih bodo imele razprave v Ženevi, se za sedaj še ne more nič reči, ker Madžarska dosedaj še ni obveščena o rezultatih sinajske konference. — Grof Bethlen je dalje izjavil, da do Društva narodov ne gre kot madžarski delegat, temveč, da hoče kot predsednik vlade priti v stik z dr. Benešem in z drugimi ministri Male antante, kar jih bo v Ženevi. Ministrski predsednik je tudi demantiral glasove o ostavki ministra za finance Kallaya.

Izvozni kongres v Beogradu.

Beograjska trgovačka Komora je pozvala za dan 26. in 27. avgusta t. l. komore in izvoznike korporacije iz cele države na kongres v Beograd, katerega namen je bil, dognati, kolike množine more postaviti naše gospodarstvo v kampanji enega leta, počenši s 1. septembrom t. l. na razpolago za eksport v inozemstvo. Kongres se je vršil ob obilni udeležbi iz cele države in je sodelovala v odlični meri na kongresu Centrala industrijskih korporacij v Beogradu, katerega predstavlja našo državno industrijsko organizacijo. V petek se je vršilo celi dan zborovanje pri Centrali industrijskih korporacij v ta namen, da se je zbralo material in ugotovilo smernice, katere je zastopali na kongresu samem. Na kongresu so po pozdravnih besedah predsednika in podpredsednika beograjske trgovske zbornice imeli obširne referate delegati ministra financ, poljoprivrede, šum in rud, saobraćaja, nadalje Brodarskega sindikata in Narodne banke. Minister trgovine g. Kojić se je osebno udeležil kongresa in v daljšem govoru izpregovoril o stališču, ki ga hoče v svojem resortu zastopati. Med drugim se je izjavil o tujem kapitalu in dejal, da nam je potreben, ali da moramo ohraniti svojo roko nad njim ter da mora služiti našim interesom. Strokovni listi bodo objavili obširno poročilo o podanih referatih predstavnikov višje naštetih ministrstev in drugih kompetenc. Izšla bodo tudi posebna knjiga. Kongres je potem izbral pet sekcij, ki so celo nedeljo popoldne in ponedeljek v jutro zborovale ter se pred vsem trudile za to, da ugotove eksportne množine naših agrarnih in industrijskih izdelkov. Zastopniki Slovenije so v sekciji za šumarstvo in rude ob splošnem pritrjevanju prodrli s predlogom, da se statistika eksportnih kontingentov ne omeji samo na izvoz hrane, živine in mesa, sliv in sadja, vina in jaja, marveč da poda kongresu točne podatke o tem, kaj zmore za eksport naša industrija. To zategadelj, da prode našelo, da pri eksportu ni samo vpoštevati eksportne trgovine, kakor se je to godilo svojčas v Srbiji, marveč tudi naše industrije, koja je za gotove stroke naravnost odločilna za eksport. V ponedeljek popoldne so posamezne sekcije podale svoje referate in so bili ugotovljeni eksportni kontingenti agrarne in industrijske produkcije za prihodnjo kampanjo ter se je določilo, da bo znašal skupni iznos eksportnih množin okroglo 8½ milijard dinarjev. Posebna pozornost se je posvećala vprašanju vina, za katero je v eksportu jako težek položaj. Ako se odraditi vrednost vinskih eksportnih količin zaradi negotovosti prodajne možnosti, bi po vestni kalkulaciji ostalo za eksport 7.7 milijard dinarjev. Vpoštevajoč uvoz v prihodnji letni kampanji s 4.7 milijard dinarjev, bi ostalo v eksportu presežka od okroglo 5 milijard. Pomnilo mi je, da je po poročilu industrijskih referentov kalkulirali vrednost industrijskega eksporta v prihodnji kampanji 1½ milijarde okroglo. Posamezne sekcije so podale predloge v podrobnem glede tega, kaj je v prilog našega eksporta storiti v finančnem in prometnem pogledu. Obširno se je razpravljalo o prometnem vprašanju o nameravanem povišanju tarif ter zlasti poudarjalo kvarnost linearne povišanja tarif ter uvažanje novih določil glede tarif, ne da se preje da priliko za izjavo tarinemu odboru, ki že tri leta ni bil sklican. Kongres je pod spretnim in taktičnim vodstvom beograjske komore potekel v vsakem oziru harmonično ter pomenja po uspehu svojega dela in po ugotovitvah eksportnih števil prevažno manifestacijo naše produktivne in eksportne zmoglosti. Vršilo se je dalje razpravljanje o tem, kje prirediti prihodnji kongres, ki naj ostane kot stalna institucija pri nas. — Sklenilo se je, prirediti prihodnji kongres v Zagrebu. Predstavnik slovenske delegacije je ob koncu v daljšem govoru izrekel beograjski komori toplo zahvalo za srečno idejo in za uspešno uresničenje ideje. Poudarjal je važnost industrije v Sloveniji ter izrekel prepričanje, da se bodo odlej redno zbirali privredniki na državnih kongresih. Ob velikem navdušenju zbor je ugotovil, da si industrijalci, trgovci in obrtniki žele čvrste in močne države, katere je predpogoj za dobro uspevanje njihovih dela. Za kongres je bilo veliko zanimanje v Beogradu ter so listi obširno poročali.

!! Zahtevajte povsod !!
JUTRANJE NOVOSTI

Iz prosvetnega življenja.

— Ljubljanska drama. V nedeljo »Za pravdo in srce«. V ponedeljek »Hamlet«. — Publiko: udeleženci Katoliškega shoda. Zanimivo je, da domača stvar ni napolnila gledališča, za Šekspira pa je vladalo pri razprodani hiši prav živahno zanimanje. — Igralo se je dobro. Opaziti je bilo sicer nekoliko počitniške patine, indisponiranosti in podobnih razumljivih stvari... Zasedba ulog je bila v glavnem lanskega. Odlikovali so se poleg Rogoza in Šaričeve zlasti Lipah in ga. Medvedova. Sredi meseca septembra se odpre redna dramska sezija, kot čujemo s Pregljevimi »Azababom«. Program, ki ga namerava vodstvo drame izvesti letošnje leto, obeta biti zanimiv, kritičnim željam bolj ustrežajoč — kot lanski.

— Ljubljanska opera. Počitnice so minule, ansambl se pripravlja za prihodnjo sezono, katere načrt bo uprava v par dneh objavila. Povodom Katoliškega shoda so peli enkrat Zajčev narodno opero »Nikolaj Subić Zrinski« in dvakrat Foersterjevo »Gorenjskega slavčka«, vsakokrat v razprodanem gledališču in pred silno hvaležno, s priznanjem radozorno publiko. Zasedba vlog v obeh operah je skoro ista kot lani: pogrešali smo vendar v »Zrinskem« g. Vilmo de Thierrijevo, v »Gorenjskem slavčku« pa g. Lovšetovo. S tem nikakor nečemo reči, da bi njiju namestnice bile slabe. Gdč. Stiličjeva in gdč. Zlikova sta lepo rešili svoji vlogi. Čudno se nam pa zdi, da gredo iz opere prvovrstne, najboljši moči proč. Gg. Thierrijevo in Lovšetovo bi bilo naši operi treba trajno zasigurati. Vzroke, zakaj niste angažirani za stalno ali kot gostja, bomo seveda začeli raziskovati. Vloga Chansonetta v »Gor. slavčku« je po g. Levarju prevzel g. Šubelj. Pevsko za enkrat še ne more zadovoljiti, v igralskem oziru pa je pokazal rutino. Tudi g. Mohorič se je vživel v vlogo Rajdja; pevsko je lanskega Rajdja prekosil, igralsko pa je bil umerjenjši, manj hopsasaški, kar je gotovo dobro. Krčmar g. Perka ni bil slab. Te pevce je treba zaposliti večkrat. Orkester in zbor sta stara, prirastkov ni bilo opaziti. »Zrinskega« je dirigiral g. Matačić, »Gorenjskega slavčka« pa g. Jeraj.

— Pevce, glasilo Pevske zveze. Št. 7 in 8 za julij in avgust 1923. V knjižnici priloge razmotriva M. B. razmerje med petjem in državo. — Pridružujemo se piscevemu mnenju, da bi morala država povečati roljivost petja in širjenju pevskih umetnosti največjo pozornost. V današnjih časih, ko se polaga toliko važnosti na telesno vzgojo naroda s podpiranjem telovadnih in športnih organizacij, bi morala država prav tako podpirati pevsko organizacijo in negovati vzgojno stanje petja tudi v šoli. Kreplje mišic in negovanje telesa nam ne sme biti vse; treba je narodu tudi srčne kulture. Jakob Aljaž nadaljuje s svojimi Pevskimi spomini, P. H. z glasbenimi pravili, M. Bajuk s statistiko o narodni pesni v sekircah. Pod rubriko Nove skladbe so na kratko ocenjene Sattnerjeve in Hochreiterjeve Marijine šmarčne pesmi »Planke«. Vestnik »Pevske zveze« in dopisi iz naših okrožij poročajo o podrobnem delovanju Pevske zveze. Sledje še glasbena poročila iz inozemstva, razne vesti, kičček za dobro voljo ter iz uredniškega listnice. Glasbena priloga prinaša Adamčev moški zbor z baritonom, »Serenada«, originalno zamišljeno podoknico za solista s spremljevanjem kitare, katere vlogo prevzema zbor. Kvartetom je namenjen Adamčev četverpeser »Jesenski večer«, lepa, nekoliko težja skladba, ki zahteva že precej izurjenega pevca. Marj Kogoj je odel staro Flešmanovo »Lahko noč« v novo harmonično obliko, Vinko Vodopivec pa je topot prispeval priloge pripravi, za podoželna društva prikladen mešan zbor »Ves dan je pri krni«. — Harmonizacija srbske narodne pesmi iz Vojvodine, »Lepa Mara« po dr. Kimovcu je zanimiva. — »Pevce« uspešno vrši svoje zadačo: nudi zborom izbiro umetnih in narodnih pesmi, lahkih in težkih, da vsem ustreže.

Vozni red
je izšel v založbi
„Zvezne knjigarne“
v Ljubljani.

R. S.:

Nekaj spominov iz Nemške Avstrije.

(Nadaljevanje.)

II.

Popoldne sem zapustil Gradec, ki se odlikuje po svojih ravnih dolgočasnih ulicah in nepriljudnem, nacionalno razdraženem meščanstvu in sem nadaljeval pot proti Dunaju. Vlak je bil na pol prazen, hitel je zdolž Mure in Murice, puščajoč za sabo dolgočasne kolodvo-re, le v Brucku in sosednjih postajah je vladala precejšnja živahnost. Bližali smo se Mirnschlagu, precej ličnemu mestecu, kjer je bilo med vojno nastanjenih mnogo vojakov Slovencev. Vlak se je ustavil, tedaj pa so izpred kolodvora zabučali močno zvoki godbe. Bila je tudi zbrana velika množica ljudstva. Iz vlaka je izstopila dvajsetorica dečkov in deklet s profesorjem na čelu — prišli so semkaj menda na turnersko slavnost. Njih je veljal ta slavnostni sprejem. V hitu je množica obkrožila prišedšo mladino in iz grl vseh prisotnih je zadonela božja nemška pesem. Ko se je viliar malo poleg, je spregovoril neki gospod; pozdravil je mladino, omenjal, da pač sije nanje poletno solnce — bil je namreč krasen popoldan — a do nemške duše ne segajo svetli žarki; od mladine je odvisna lepša bodočnost nemškega naroda. Zaoril je mogočen Heil, mladina se je na povabil profesorja urno uvrstila v vrzore

trorede in je po vojaško odkorakala proti mestu, spremljana od navdušene množice ljudstva.

Po enournem odmoru je vlak nadaljeval vožnjo, dvigali smo se na Semering in baš je zahajajoče solnce zlatilo gorske grebene, ko smo se po krasno izpeljanih serpentinah spuščali proti Dunajski kotlini. Temna noč nas je že objemala, ko smo došli v Wiener Neustadt. Kmalu je vlak pozibaval dalje, približovali smo se Dunaju.

Vanitas vanitatum! Če o kom, velja vsekakor to danes o Dunaju. Vse trobenta isto pesem, od zanemarenih nasadov pred Belvederom do Schönbrunnskih dvorov, pa od pocesnih soh nekdanjih avstrijskih veljakov do zapuščene boginje pravičnosti, Palade Atene, pred parlamentom, ki se zama oziroma za slovanskimi poslanci.

Mestno življenje pa pluje živahno dalje. Nešteto avtomobilov drvi po mestnih ulicah, po trotoarjih hite množice ljudstva za vsakdanjim poslom in par tisočev tramvajskih voz opravlja svojo važno službo. Pred krasnimi izložbami trgovin postajajo ljudje in motre nemo razstavljeno blago, oziraje se za pripisanimi cenami. Strašne številke! Vožnja v tramvaju 1700 kron, pecivo gre na desetsetico, čevlji na stotofico, obleka stane milijone, avtomobili milijarde in tako dalje v brezkončnost. Pa čudno! Govoril sem z mnogimi ljudmi, pa nikdo se ne huduje na draginjo, in ta je za kakih 30 odstotkov večja kot pri nas v Jugoslaviji in ljudje jedo in so oblečeni. Imajo pa zato tudi temu primerno več plače. Boljši uradnik n. pr. ima meseč-

no 2 — 2 in pol milijona kron plače — to je kakih 3000 dinarjev, tudi delavstvo ne stoji baš slabo.

In kaj veselo življenje imajo Dunajčani. Ob nedeljah hite tisoči meščanov ven na deželo, zlasti mnogo turistov odhaja v kraljestvo gora, pa tudi v mestu je še ostalo toliko ljudstva, da so zasedene vse klopi v mestnih nasadih, seveda, po pratu pa valovi zopet brezkončna množica v veselim razpoloženju, vsa zabavišča in v pivnice so natrpane ljudstva.

Ob delavnih zvečer pa je v pratu že bučnejše, na stotine dunajskih deklet postaja in šeta pred restavracijami in varieteti — cela pestra razstava jih je — in željno pričakuje petičnih lahkoživev, da jih povedejo na vsa mogoča zabavišča in v intimnost praterskih drevoredov.

Pa je res nizka dunajska morala, ni čuda, saj je to reden pojav vseh vele-mest. Za Dunaj pa velja to še posebej; kajti vse bolj kot kje drugje je tu pereče zapleteno žensko vprašanje s svojimi dalekosežnimi posledicami.

Pred kratkim je bila v dunajskih dnevnikih objavljena statistika mestnega prebivalstva po okrajih in spolu. Povsod nadkriljuje število žensk ono moških, najbolj v 1. okraju, kjer pride povprečno na vsak 100 ljudi moškega spola 144 žensk.

A kakšnega naziranja je meščanstvo in kako se ponaša? Razlika napram Gradcu je vsestranska. O pobožnosti tu ni govora, cerkve so prazne; tako je v nedeljo pri maši v Vodvni cerkvi bi-

lo prisotnih kvečjemu 200 ljudi, pri večernicah v Karlovi cerkvi pa je bilo ravno 12 oseb.

V splošnem se prebivalstvo vede napram tujcem zelo korektno, je prijazno in jako uslužno. Sploh sem opazil, da imajo nas Jugoslovane v precejšnji čisti, mrze pa Madjare in tudi napram Čehom niso baš ravnodušni.

Imel sem priložnost govoriti z več inteligenti, tako tudi na univerzi; vsi so v razgovoru jako zaupni in objektivni ter so za učvrščenje kulturnih stikov z vsemi evropskimi narodi. Vobče jih pa zelo peče razpad Avstrije; sami pa na drugi strani priznavajo, da leži glavna krivda razpada v prenapeti šovinistični nacionalni gonji Nemcev in Madžarov proti slovanstvu, ki je bil najjačiji element v pokojni Avstriji. Starih časov pa si več ne obetajo; kot nekaki polpozabljeni jek iz prošlosti pa sem opazil v neki knjigarni knjigo, ki nosi značilen naslov: Das alte Oesterreich, — aus der alten, guten Zeit.

Pa se še nahajajo ljudje na Dunaju, ki goje skrito nado na upostavitve Avstrije v starem obsegu; to so nekateri starejši uradniki in veljaki, ki vlečejo kot koklo staro tradicijo za seboj in se nikakor ne morejo sprijazniti z novo nastalimi razmerami. V osvetljenje je en primer!

Kakor so svojčas pisali nekateri naši dnevniki, se je vršil v drugi polovici julija v nekem samostanu pri Dunaju etnološko — religijsko — znanstveni kurz za dežele srednje in vzhodne Evrope. Tu so predavali najboljši znanstveniki

na tem polju; prisotnih je bilo do 200 zastopnikov — počevši duhovnikov — iz Litavske, Poljske, Českoslovaške, Nemčije, Avstrije, Jugoslavije, Madžarske, Španije in Belgije. Vsa prireditve je imela izključno strogo znanstveni nepolitični značaj. Pred razhodom pa so udeležence kurza povabili na Dunaj takozvani »klub dunajskih katolikov« in so jim priredili veliko brezplačno pojedino. Po obedu se je spregovorila marsikatera zdravica, našel pa se je med Dunajčani tudi neki starikavi, že osiveli »katolik« z dolgo brado, ki je pozdravil s kričavim glasom zbrano omizje in to kot zastopnik stare Avstrije. Kakšna uloga je igral dotičnik v pokojni Avstriji, mi ni znano, po mojem mnenju je moral biti kak detektiv, če je bil bolj izobražen, ali pa kak feldvebel. Posebej je še nazdravil bivšim avstrijskim Slovanom, njegovemu kričavemu pozivu za skupno delo v oživljenju nove, to je pokojne Avstrije, so prisotni Nemci in madžarski gostje pozdravili z burnim aplavzom. Prisotni Slovani pa so mirno obsedeli, zardeli in si mislili — podkupljena pojedina, pa žal ali hvala Bogu prepozno. Tako se meša znanstvena prireditve s politiko, naši duhovniški krogi se na Dunaju kar javno snubijo in se jih skuša še bolj odtužiti rodnim bratom in lastni državi.

Prvotni namen, da krenem na zapad v Linc in Salzburg sem kmalu opustil radi velike draginje, kakršne se preje nisem nadejal, mesto tega pa se mi je undila ugodna prilika, da sedem na parobrod in se po Donavi odpeljem proti »orientu«.

(Dolje sledi.)

Dnevne novosti.

Važno za razstavljalce na ljublj. velesejmu.

»Jutranje Novosti«, ki so se že v kratkem času svojega obstoja radi svoje vsestranske in prvovrstne vsebine splošno priljubile ter si pridobile naročnikov v vseh slojih našega naroda zlasti tudi na Hrvaškem in v Srbiji, bodo izšle ob priliki otvoritve III. ljubljanskega velesejma v pomnoženi nakladi, ki je namenjena tudi za propagando v inozemstvu. Ta številka »Jutranjih Novosti« bo vsebovala članke v vseh evropskih jezikih ter se bo razposlala v inozemstvo. Zato priporočamo vsem, ki hočejo doseči s svojo reklamno uspeh, da oglašajo v našem listu, zlasti v velesejmski številki.

Vsem onim razstavljalcem, ki bi želeli posebnih opisov svojih podjetij, razstavljenega blaga itd. v redakcijskem delu lista objavljamo, da bomo priobčevali take opise, podatke in obširnejše članke samo onih podjetnikov, ki inserirajo v našem listu. Natančnejše glede redakcijskega dela lista v uredništvu dnevno med 4. in 6. uro popoldne.

— Kralj Aleksander v Mariboru. Včeraj ob 2.15 popoldne je došel Nj. Vel. kralj Aleksander v spremstvu Nj. Vis. princa Arzena v Maribor, da si kot pokrovitelj industrijsko-obrtno izložbe ogleda prireditve. Po ulicah, okrašenih v državni in narodnih zastavah, zlasti pa še pred razstaviščem se je nabrala ogromna množica ljudi, ki je priredila kralju na vsej poti skozi mesto burne ovacije. Pred vzhodom na razstavi prostori, kjer so tvorili sokoli spalin in se je zbralo narodno žensko in narodnih nošah, so pričakovali kralja tukajšnji civilni in vojaški dostojanstveniki. Tu je pozdravil kralja v imenu mesta Maribora župan Grčar, na razstavišču pa predsednik upravnega odbora Križnič. Za pozdrave se je kralj s kratkimi besedami zahvalil in si dal predstaviti navzoče. Kralj si je na to ogledal razstavo ter je za vse izdelke našega obrtništva in industrije kazal živo zanimanje in se o njih zelo laskavo izrazil. Po razstavi se je kralj s princem Arzenom ob pol petih popoldne med ponovnim navdušenim vzklikanjem prebivalstva v avtomobilu povrnil zopet na Bled.

— Odkhod zunanjega ministra dr. Ninčiča v Zveze. Iz Beograda poročajo, da je zunanji minister dr. Ninčič odpotoval sredi iz Beograda v Zveze, da se na ustavi na poti na Bledu, kjer bo poročal Nj. Vel. kralju.

— Gospa Danica Hrističeva. Včeraj popoldne je na Bledu nenadoma preminila, zadeta od srčne kapi, gospa Danica Hrističeva, prva dvorna dama Nj. Vel. kraljeve Marije. Vest o njeni smrti se je v veliko naglo razširila po celi kraljevini, kajti pokojnica je bila znana vsakomur kot vneta delavka na narodnem polju. Kot Srbininja je goreče ljubila svoj narod in mu želela najboljšo bodočnost. Bila je duša ženskega gibanja, ki se je kazalo osobito na karitativnem polju. Že pred vojno je stopila v stike s hrvaškimi in slovenskim ženskim in si je pridobila s svojim vztrajnim delom neveljavne služe. Kako visoko so jo cenile njene sodelavke, najbolje sprizuje dejstvo, da so jo izvolile za predsednico »Narodnega ženskega saveza«. Njej gre zasluga, da se je kraljica zainteresirala za »Dečji dom« v Ljubljani in mu darovala 50 stoč dinarjev. Z njenim prizadevanjem je imela prireditev »dečjega doma« na Bledu velik gromotni uspeh 31 tisoč dinarjev. Njene tovaršice in jugoslovanski narod ji bo ohranil trajen spomin.

— V znak priznanja podpolkovniku Svabiču, ki je l. 1918. rešil Ljubljano pred italijansko invazijo, je bila dosežena Komjušna ulica prekršena v »Svabičevu ulico«. Tozadevni sklep občinskega sveta ljubljanskega je sporočil podpolkovniku Stevanu Svabiču podžupan dr. Stanovnik.

— Iz sodne službe. Iz državne službe sta izstopila okrajni sodnik dr. Fran Zenko in Ljubljani in sodni avskultant Ferdinand Kvas pri deželni sodišču v Ljubljani.

— Iz upravne službe. Vladni svetnik in predstojnik okrajnega glavarstva v Kamniku Friderik Logar je premeščen v Kočevje. Na njegovo mesto pride dr. Fran Ogrin, okrajni glavar in predstojnik okrajnega glavarstva v Kočevju.

— Ljubljanski velesej. Pisarna velesejmskega stanovanjskega urada posluje od srede 29. t. m. od 8. ure zjutraj v permanentni na glavnem kolodvoru v bivši lampstrijli (obnovljeno poslopje) poleg trafike. Ker primanjkuje sob z eno posteljo, se občinstvo naproša, da jih stani stanovanjskemu uradu na razpolago in jih tekom današnjega dne pripravi. Tudi one stranke, ki so prijavile sobe z dvema posteljami, naj izjavijo, če so pripravljene, nastaniti v njih samo po eno osebo.

— Z zagrebške univerze. Pokrajinski namestnik v Zagrebu je podelil na predlog profesorke zborna gospodarsko-šumarske fakultete v Zagrebu dr. Ludoviku Gutschyju, ravnatelju Pasturjevega zavoda in učitelju na omenjeni fakulteti veniam docendi iz gospodarske mikrobiologije.

— Udeležence velike skupščine Družbe sv. Cila in Metoda v Ptuj, dne 8. septembra je južna železnica dovolila polovčno vožnjo v II. in III. razredu oseb. vlakov. Izkazati se mora vsakdo z »Izkaznico«, ki se dobiva v družbeni pisarni v Ljubljani (Narodni dom). Radi poštnice prosimo celjene podružnice, da »Izkaznice« skupno naročajo.

— Program velike skupščine Cirilmetodove družbe dne 8. septembra 1923 v Ptuj je naslednji: 1. Od 10. ure popoldne sprejem gostov na kolodvoru. 2. Ob 10. uri 30 minut zborovanje CMD v zgornji dvorani Narodnega doma. 3. Ob 12. uri 30 minut skupen obed v Narodnem domu. 4. Od 3. ure naprej ljudska slavnost v mestnem parku. Sotiri, v katerih streežjo narodne dame, narodna godba, vedeževalke, ki prokurojejo srečo, poročne posredovalnice itd. Vsa bo našel za se dobro zabavo. Pijača in jed izborna, cene zelo zmerno. Vstopnina za odrasle 3 Din, za deca 1 Din. Kdor želi prenočiti v noči od 7. na 8. septembra ali v noči od 8. do 9. septembra ali skupni obed, naj se javi odboru CMD podružnice v Ptuj.

— Narodna čitalnica v Kranju slavlj dne 1. in 2. septembra 60 letnico svojega obstoja: pri tej priliki odkrije tudi spomniško ploščo pesniku S. Jenku in nanovo preuredi grobova obeh pesnikov, ki počivata na kranjskem pokopališču. Vse občinstvo vabimo k tej prireditvi.

— Izplačilo orožniških doklad. Po sklepu ministrskega sveta dobe izplačilo doklad tudi orožniki, ki so bili radi pomanjkanja kredita odpuščeni. Doklade se jim bodo izplačale dne 1. septembra in sicer tudi dodatki za avgust.

— Avtomobilski promet preko meje. Ministrstvo financ je sklenilo, da ukine sedanjo prepoved avtomobilskega prometa preko naše kraljevine v inozemstvo. V bodoče bo avtomobilski promet dovoljen le po izpolnitvi carinskih predpisov in po plačilu takse. Tega dovoljenja se bodo mogli posluževati državljani one države, ki so z našo kraljevino vred leta 1909. podpisale avtomobilsko konvencijo v Parizu.

— Vrednostni papirji madžarskih državljanov. Oddelek za sekvestre v ministru pravde je odločil, da se smatrajo po sekvestrom vsi vrednostni papirji, ki so last madžarskih državljanov, živčih sedaj v Madžarski, in da finančne uprave ne morejo lastnikom izdajati teh vrednostnih papirjev brez dovoljenja ministrstva pravde.

— Gibanje ruskih beguncev za povratek v Rusijo se širi vedno bolj in bolj. Dosedaj je odšlo iz naše države nad 10.000 beguncev, tako da jih je danes še okoli 30.000 v državi. V nacionalnih krogih beguncev se agitira proti tej propagandi.

— Tajna ukrajinska univerza v Lvovu. V Lvovu obstoja že delj časa tajna ukrajinska univerza, ki je poljska vlada nikakor neče priznati. Učitelji in slušatelji se venomer preganjajo. Politična upravna oblast v Lvovu je poslala na vse šole okoliščino, v kateri grozi s težkimi kaznimi vsem onim, ki bi za ta zavod agitirali.

— Proti zastoji v trgovini. Že nekaj dni imajo delegati vseh železniških direktorj naše države seje, na katerih se razpravlja vprašanje zavarovanja prevoza, kakor tudi o merah, ki bi jih bilo treba podvzeti, da ne bo zastoj v trgovini in da izvozna trgovina domača koristi državi in financam. Seje se vrše v ministru pravde.

— Slovenski zdravilni volilci. Vaša narodna dolžnost je, da volite mesto Nemce dr. Ipavica in dr. Draschja v zdravilno zbornico dr. Ipavca Benjamina in namestnika dr. V. Kaca, oba v Mariboru. Vaša stanovska dolžnost vam pa nalaga, da se sigurno udeležite glavne skupščine 1. septembra t. l. ob 16. uri v zbornični dvorani deželnega dvorca in s svojo prisotnostjo, omogočite izvolitev.

— St. Biocentrissimus. Blizu Šmarja pri Jelšah leži državni vinograd, na katerem je že pred tednom dozorela čeka posebno zredna vrsta grozdja. Čestitci v bližnji Rogški Slatini živečega pesnika Josipa Sritarja so zaprosili za kaka dva kilograma te zlatevine, vedoč, kako si starček želi posebno grozdja. Upravnik je bil takoj pripravljen ugoditi skromni želji, vendar je menil, da bo bolje, ako obvesti o tem svojo »nadležno« oblast v Mariboru. In prav je imel: po osmih dneh je prišla sreštevca, naj se pesnik s posebno vlogo obrne na pokrajinsko upravo v Ljubljani, med tem pa pridelek — približno šest kilogramov! — poraze in proda v Rogški Slatini. In je vse to kruta resnica, ne doviti!

— Zastajna zatvoritev pomožne pošte Banja Loka. S 1. septembrom 1923 preneha poslovanje pomožna pošta Banja Loka v področju pošte Nova Sela pri Kočevju, hkrati pa se uvede dostavljanje pošilk za Banjo Loko po selskem pismonoši. Dostavljalo se bo vsak dan razen nedeli.

— Privatne talnopolne brzojavke v prometu z Albanijo dovoljene. Pošto ministru je odredilo, da se v prometu z Albanijo dovoljene zasebne talnopolne brzojavke pod pogojem da izročijo pošiljatelj sprejemni pošti hod, ki ga uporablja za tajnost.

— Otvoritev telefonske centrale Skradin. V Skradini v področju splitskega poštnega in brzojavnega ravnanjstva je bila v zadnjem času otvorena telefonska centrala z javno govornico za kraljevni in medkraljevni promet.

— Mednarodni dijaški dom na Dunaju. Dunaj se trudi, da bi se nadalje ostal znanstveno središče srednje Evrope in radi tega si mnogo prizadeva, da bi izboljšal svoje šolstvo. Posebno pažno posvečajo strokovnemu visokošolstvu. Da bi privabili na Dunaj čimvečje število inozemskega dijaštva, so sklenili zgraditi mednarodni dijaški dom, ki naj bi nudil ugodno stanovanje vsem inozemskim dijakom brez razlike nacije in vere. Dom se bo pričel graditi že v prihodnjem letu. Dotično društvo se je obrnilo na vse narode za podporo v omenjeno svrhu.

— Poročilo se je dne 28. avgusta na Brezjah računski oficijal Pokrajinske uprave v Ljubljani gospod Slavko Osana z gđ. Hermine Dietz, učiteljico in hčerko poštnega ravnatelja g. Dietza.

— Natečaj za podčastnike. V prvo pehotno podčastniško šolo »Kralja Aleksandra« v Beogradu bo sprejeto 240 novih gojencev. Šola bo trajala podruglo leto, nakar bodo gojenci uvrščeni v armado kot podnaredniki in bodo odslužili svoj podčastniški rok. Po tem roku bodo polagali izpite za podporučnike.

— Spremembe pri franciškanih. Predstavljeni so: P. Godfrid Ploj iz Ljubljane v Maribor; P. Metod Valjavec iz Ljubljane v Sisko; P. Beneš Kraker iz Siske v Novo mesto; P. Edvard Ravstehar iz Brezje k Novi Štiti pri Ribnici; P. Dionizij Dušej iz Brezje na Brezje; P. Bogdan Markelj iz Maribora v Ljubljano.

— Razne nesreče. Zidarski polir Ivan Kovačič iz Zagreba, je prišel dne 26. t. m. z glavo prebitu vrtljaka v Tivoliju, pri čemur je dobil hudi udarec po obrazu, ter je bil močno poškodovan. — Rozman Franc, udar v Trbovljah, si je pri delu zlomil desno nogo. — Pavlin Jurij, dinar iz Trzina, je pri pretepu zlomil poestniku Janezu Rebolju levo nogo. — Cebolin Franc, delavec pri inž. Batelini, si je včeraj dopoldne pri gradbi »Stadiona« poškodoval levo nogo. Vsi so bili pripeljani v bolnišnico.

— Vihotapljen avtomobil. Carinarnica v Železnikih sporoča, da je bil te dni vihotapljen v našo državo črno preplekan osebn avtomobil. Avtomobil so zagledali na cesti Podbrdo—Škofja Loka. Za tohopaci je bila izdana tiralica.

— Ukradeni konja. V Kovačevcu je bila ukradena nekemu posestniku iz hleva 2 letna težka kobila in 3 leten konj oba rjavokostanjava barve. O tatovih nimajo še nobene sledi.

— V Kamniku je bilo ukradeno iz hodnika pri Kristofu kolo, znamke »Landeskrone« vredno 2000 Din.

— Izgube. V stranišču hotela Južni kolodvor je pozabila Marija Vahar iz Trzica, črno usnjato torbico, kateri je imela 500 Din in 150.000 a. k. Skarje in robc, branjevka Josipina Pleško pa je izgubila rjavo usnjato listnico, v kateri je imela 25 Din gotovine, obrtni list in mali ključ.

— Prijet list. Policija je prejela nevernaga tatila pek. vajenca Alojzija Tomiška. Fant je priznal, da je prodal tovarišu poverjen suknič, nekemu delavcu za 45 Din, da je kradel pecivo in denar iz blagajne v trgovini Žužek in pa 2 večji tatvini se iz lanskega leta.

— Higijenična česalnica za dame — O. Fetič-Frankheim, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oréal Henne. El. massaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje odpaden in odrezan las po najvišji dnevni ceni. Parfumerija.

— Celtske novosti. Novo podjetje v Celju. V Celju pri Celju je pričelo milnole dni obratovati novo podjetje »Pyrota«, ki izdeluje rakete vseh vrst, papirnate možnarje itd. Podjetje je last celjskega domaćina g. Janko Bova. — Šole. Na državni realni gimnaziji se prične šolsko leto 1923/24 v tork 11. septembra z vpisovanjem učencev II.—VIII. razreda od 9.—11. ure dopoldne. Sprejemni izpiti za I. razred se vrše v ponedeljek 10. septembra ob 9. uri dopoldne. Ponavljalni in naknadni izpiti se prične v ponedeljek 10. septembra točno ob 8. uri zjutraj. — V zavodu školskih sester se vrši vpisovanje novostopivših učenk v soboto dne 1. septembra in v nedeljo 2. septembra od 8. do 12. ure dopoldne. — Peš po svetu. V soboto in nedeljo se je v Celju mudil novinar g. Friderik Merdingar, rodom Rumunec, ki je peš prepotoval že vso Evropo razun severnih dežel, dalje Alžir, Tunis, Tripolis, Maroko, Saharo, Kočičino, Indokino in Tonkin, nazaj grede Oran, Lizbono, Madrid, Barcelono in vso Italijo, kjer ga je dohitela svetovna vojna. Do leta 1918 je bil ujet na Ruskem. Svoje potovanje je nadaljeval čez Jugoslavijo in Rumunijo. Sedaj se poda na Dunaj, od tu pa v severne dežele. — Nova trgovina. Gospa Marija Križanič otvori s 1. septembrom v Vodnikov ulici trgovino ženskih ročnih del ter moderno predstikarjico.

— Mariborske novosti. 10 letna učenka ljudske šole Franciška Jenančnik, stanujoča v Aleksandrovi cesti št. 48, je v nedeljo med igranjem na cesti tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko. Morali so jo odpeljati v javno bolnišnico. — 71 letna, v mestnem okrbovališču bivaajoča uložica Josipina Knečič se je v nedeljo na povratku iz cerkve proti domu vsled starosti in šibkosti zgrudila in so jo morali z rešilnim vozom odpeljati na dom. — Za minulo soboto napovedano poskusno gašenje z gasilnim aparatom Express, se vrši 29. t. m. ob pol 7. uri na Glavnem trgu. — Za danes ob 7. uri zvečer je sklicana seja mestnega občinskega sveta z nadaljevanjem dnevnega reda zadnje občinske seje.

— Ptujski novosti. V soboto večer so igrali v Narodnem domu celjski akademiki pod sodelovanjem poklicnih igralcev g. Železnika ter g. Kosiča; kakor je znano, so vpriporili ljubezsko dramo »Mladost«. Igranje je bilo v resnici izvrstno in ni čuda torej, da je občinstvo nestetokrat burno aplavdiralo igralcem ter jih pozvalo pred zavese. Pač pa moramo konstatirati, da obisk ni bil zadovoljiv in da smo sigurno več pričakovali od naših sosesčanov. Nadejamo se, da bo vendar enkrat zavladal nad našim mestom drugačen duh, kakor ga imamo danes in da ne bo na ta način vsaka narodna akcija že od začetka posvečena sigurni smrti! Po končani predstavi so se ljudje deloma odstranili, deloma pa so ostali in razvila se je prosta zabava v vseh prostorih Narodnega doma. — Radi nepričakovanih zaprek mariborski akademiki prihodnjo soboto ne bodo igrali; gostovali bodo pri nas šele proti koncu prihodnjega meseca. — Preteklo nedeljo je priredilo napredno izobraževalno društvo na Ptujski gori veliko veselico, ki je kljub ogromnim klerikalnim mahinacijam dobro uspeła. Krasno vreme smo imeli in radi tega je bilo tudi dovolj občinstva od vseh strani. Vpriporili so med drugim znano šolajro »Lokalna železnica«, pri kateri so sodelovali ptujski akademiki Peče Milko, Peče Janko in Kajnih Zdravko; razen teh zlasti še učitelj Segula ter nadučitelj Klementič, ki si je sploh največ zaslug pridobil glede prireditve. Ptujčani bi bili v večjem številu prisostvovali prireditvi, ako ne bi bili zamažani čakali na ona tovarna avtomobila, ki bi imela nalogo pripeljati Ptujčane na goro in ki sta nas navsezadnje pustila na cedilu.

— Razprava proti nepravemu očetu. V Novem Sadu se je te dni vršila razprava proti nekemu Izidoru Nagyju, ki je živel v nedovoljenem razmerju s svojo 17 letno hčerko Eriko. Pri razpravi je bilo navzoče številno občinstvo, ki je njegovo početje ogorčeno obsojalo. Radi nekaterih podrobnosti je bila razprava preložena.

Solstvo.

— Na drž. realni gimnaziji (na Poljanah) v Ljubljani je jesensko vpisovanje v I. razred v nedeljo (9. sept.) od 10. do 11. ure. Vsprejemni izpiti se vrše v ponedeljek (10. sept.) ob 8. uri. Sprejemanje dijakov drugih zavodov v II.—VIII. razred in vseh zavodovih repetentov je v nedeljo (9. sept.) od 11. do 12. ure v ravnateljski pisarni. — Vpisovanje v juniju v I. razred na novo sprejetih in vseh drugih zavodovih učencev se vrši v ponedeljek ob 11. uri v razredih. Red ponavljajih izpitov, ki bodo od 1. do 10. septembra, je nabit na uradni deski v veži gimnazijskega poslopja. — Ravnateljstvo.

— Na državni realni gimnaziji v Kočevju bo vpisovanje učencev za I. razred v ponedeljek, dne 10. septembra od 8. do 10. ure, nakar se pričnu sprejemni izpiti. Vpisovanje učencev v višje razrede (II.—V.) bo v tork 11. septembra od 8. do 12. ure. Šolsko leto 1923/24 se prične v sredo, 12. septembra ob 8. uri ob običajno skupno sv. mašo v mestni župni cerkvi, odkoder odidejo učenci v šole. Redni šolski pouk se bo začel v četrtek, dne 14. septembra. — Ponavljalni in naknadni izpiti se bodo vršili 5., 6. in 7. septembra, vselej od 8. ure dalje po sporedu, ki je objavljen na uradni deski. — Pri vpisovanju se bodo sprejemale tudi prijave za dijaški dom.

— Premestitev derentskega učiteljskega v Banjaluko. V Banjaluki se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo delovati na to, da se premesti učiteljske iz Derente v Banjaluko. Dva delegata sta že bila v prosvetnem ministru, kjer jima je bilo obljubljeno, da bo njihovi prošnji ustreženo.

Novosti iz Primorske.

— Nesreča z razstrelivom. Vrsta nesreč z od avstrijske vojske zapuščenim strelivom se vedno ni zaključena. Te dni sta našla dva dečka iz Bač pri St. Petru nerazstreljeno granato, ki sta jo pričela obdelavati s kamenjem. Granata je eksplodirala in oba mala neprevidežna sta bila zelo razmesarjena. Mlajši Patur je ležal v mlaki svoje krvi v luknji, ki je izkopal granata. Njegov tatvni Sedmak pa je v bližini stokal v grozni bolečinah. Faturja, ki je bil že mrtev, so prepeljali na pokopališče, njegovega tovariša pa v tržaško bolnico.

— Smrtna nesreča v gorah. Slavnosti goriškega italijanskega planinskega društva na Lokvah sta se hotela udeležiti tudi Goričana dr. Paternoli in prof. Pocar. Šla sta od Sv. Lucije preko Trebuše na Trnovsko planoto. Pri tem se je dr. Paternoliju spodrsnilo in je padel v 15 metrov globok prepad ter ostal na mestu mrtev.

Dopisi.

TRBOVELJSKO PISMO

Komorni večer se je vršil v nedeljo dne 19. avgusta ob 20. uri v dvorani Delavskega doma z bogatim, pestrim sporedom. Videli smo le malo publike, ona pa, katere smo se ponajveč nadejali, je pa popolnoma izostala. Pri delavcih, ki so bili že štiri tedne v stavki, je bil vzrok vsaj opravičljiv, medtem, ko to pri naši inteligenci ni bil slučaj.

Najbolj so ugajale točke, katere je pel g. Kramaršič: Gregorčičovo-Sattnerjevo domačo pesmico »Zaostali ptič«, zatem Adamčičovo »Nocoj je pa en lep večer« in Gregorčičovo-Mihelovo večno lepo »Človeka nikar«. Njegov bariton je precej šolan, prijeten in močan ter je pričakovali popolnosti. Po našem mnenju bi bilo boljše, da g. Kramaršič opusti čakanje in zanašanje na klavirsko spremljevanje, ker je to vloga pianista. Svojo vlogo je v splošno zadovoljnost publike najbolje izvršil g. Kramaršič. Recitati g. F. Margelja so bili dobro prednašli, a za naše razmere ne najboljše izbrani. Ugajal je v Heinejevi »Bajka o sreči« in v odlomku Julija Cezarja: »Bratov zagovor«. Gospodična M. Feigel-Mečičeva je po vrtitvi prazne dvorane pela dve pesmi, razpoloženju primerno, s precejšnjo tremo, a pri tretji pesmici se je opustila radi nenadne hripavosti. Priporočali bi ji še precejšnjo večbo njenega glasu, za samostojno nastopanje, osobito pa za arije iz opere Mignon in Frovatore. V obte bi ji priporočali, da bi nastopala z domačimi pesmicami, katere so lažje in imajo običajno veliko večji uspeh.

Na slabo razglašeno glasovirju je g. Janko Pfeifer s precejšnjo sigurnostjo izvršil svojo nalogo, vse hvale vredno.

Inteligenca se sveda veliko raje naslaja pri predstavah kakšnega raztrganega cirkausa in enakih kulturnih predstav, kakor pa da poseti komorne večere mladih, poživljajih igralcev, katerim se najlepše zahvaljujemo za njih trud in dobro voljo z upanjem, da bodo njih druge prireditve v vseh ozirih boljše.

Isti dan je priredilo rudniško gasilno društvo svojo letno zabavo. Ta dan je v našo črno dolino prihitelo okrog 200 gostov po večini gasilcev, ki so si do otvoritve zabave ogledali naš kraj in rudniške naprave. Po njih izjavah so se Trbovlje v vseh ozirih precej povzdignile. Ugajali so posebno: nova mesnica g. Pokelška v obliki japonskega paviljona, izdelanega od mestnega stavbenika g. R. Ročaka. Laskavo so se gasilci-gostje izrazili in polivalili, da ima rudniško gasilno društvo najlepši gasilni dom v Sloveniji, a prostovoljno gasilno društvo pa najbogatejše in najmodernejšega gasilno orodje. Prostovoljno gasilno društvo je na njihovo prošnjo napravilo vaje z nortorno brizgalno, ki je izborno funkcionirala. Tudi mostovo je napravilo svoje vaje precizno. Popoldanska zabava, na katero so se gasilci prostovoljnega gasilnega društva pripeljali na svojem avtomobilu, je ustregla vsem željam in potrebam.

Za nedeljo, dne 26. t. m. napovedani športni dan nogometnega kluba Trbovlje, je bil radi slabše vremena zadnjih dni, preložen na prihodnjo nedeljo 2. septembra t. l.

— Iz Bohinjske Bistrice nam poročajo: Konec preteklega tedna se je vršil komisijski ogled električne centrale, ki stoji blizu izvirka Savice. Centrala razpolaga s 300 konjskimi silami, a v porabi jih je samo 150, polovica električne energije je reflektantom še na ponudbo. — Ker smo v neposredni bližini našega zapadnega soseda, je tod tihoštopno v bujem cvetju. S to nečastno obrtjo se bavi zlasti mlajši svet, kar je še posebno obžalovanja vredno. V resnih časih živimo in le skoz vrata marljivosti in varčnosti ima narod pot v boljšo bodočnost. Tihoštopstvo je pa narodu v moralno in gromotno pogubo. — Umeje se samo ob sebi, da imamo tudi letos mnogo letoviščarjev; saj kdor je bil enkrat v našem planinskem svetu, pride k nam rad še in še, da se naužije svežega gorskega zraka.

Iz društvenega življenja.

— 50 letnico prostovoljnega gasilnega društva tkalnice v Preboldu je proslavilo najstarejše prostovoljno gasilno društvo v St. Pavlu-Preboldu v nedeljo, dne 26. avgusta. Proslave se je udeležilo mnogo gostov, kar je slavnostno razpoloženje le še povečalo. Po sprejemu gostov in pozdravnih govorih se je vršilo župno zborovanje, popoldne pa na vrtu preboldske graščine ljudska veselica, ki je prav lepo uspeła.

— Muzejsko društvo v Ptuj proslavi v času od 1.—4. septembra 1923 svojo tridesetletnico s sledečim sporedom: Sobota, 1. septembra: Popoldne prihod in sprejem gostov; nakazilo prenočišč. Nedelja, 2. septembra: Slavnostna seja v mestni posvetovalnici; ogled mesta. Skupni obed. Ogled muzeja. Slovesna otvoritev Mitreja na Zg. Bregu. Slavnostni komerz. Ponedeljek, 3. septembra: Seja radi kongresa v Splitu leta 1924. Skupni obed. Ogled gradu in eventualno predavanje. Pogostitev na gradu. Tork 4. septembra: Izlet k Žičkemu samostanu ali v Rogaško Slatino. K tej proslavi so povabljeni vsi naši znamenitejši zgodovinarji in arheologi; iz inozemstva pa vse one osebe, ki so si pridobile za Ptujski muzej in našo domačo zgodovino posebnih zaslug. Dobrodošel pa je vsak, ki se zanima za muzejske vede. Odbor Muzejskega društva je prošil obratno ravnateljstvo Južne železnice v Ljubljani, da veljajo vozovnice na vseh njenih progah tudi za vožnjo nazaj. Ker je upati, da se bo tej prošnji ugodilo, naj udeležniki vozovnic v Ptuj ne oddajo. Legitimacije se jim vpošljejo naknadno. — Muzejsko društvo v Ptuj.

Izpred sodišča.

POLITIKA V ŠOLI.

Ob priliki seje Gradbenega odseka na Planini dne 25. februarja je nanesel pogovor med župnikom Lovšinom in članoma Urharjem in Zihlerom, če se sme siliti otroke v Šolski dom, pri čemer se je tudi omenilo, da so morali iti otroci v Planini po naročilu učiteljice k neki prireditvi v Šolski dom. Župnik Lovšin in Zihler sta nato preskrbela ovadbo na okrajni šolski svet, katero jima je napisal nekdo drugi in to radi pisave. Ta vloga je bila skrajno žaljiva za učiteljstvo v Planini, kateremu se očita, da sili otroke k prireditvam, strankarsko-političnega značaja, k političnim demonstracijam, kjer se pijačjuje in mladina pohujšuje. Ker je vsebovala ta zakotna ovadba dejanja, ki niso v skladu s častjo in smotom učiteljskega stanu, je bila uvedena stroga disciplinarna preiskava, ki pa je ostala popolnoma brezuspešna. Otroci so bili poslani le k proslavi dvestoletnice odhoda Italijanskih čet iz Planine. Ta prireditev je bila zamišljena in izvršena v strogo državnem smislu in so se je udeležili tudi vsi državni uradniki in uslužbenec. Najmanj pa je igrala pri tej prireditvi kako vlogo politika. Šolskega doma pa v Planini nimajo. Obsojeni so bili radi tega župnik Lovšin na 1500 Din, Šihler na 1000 Din in Urhar na 200 Din denarne globe. Omenjeni obsojenci so se pritožili na prizivno sodišče, ki pa je njihov vzklic iz razlogov prvega sodnika zavrnilo in potrdilo prvo obsodbo.

UKRADENE JAGODE.

Šestletna deklica Marija Troha iz Dol pri Brovnici je nabrala v bližnjem gozdu že nad 6 litrov jagod. Ko je prineslo dekletce zopet polno škodolico jagod v svojo košaro, katero je imela v bližnjem grmovju, je našla košaro prazno. V njeni bližini so nabrala tudi sosedna dekleta jagode in preiskava je dognala, da je ukradla jagode neka Marija Debečeva, ki je bila obsojena radi tega na 48 ur zapora. Tudi njen priziv je bil zavrnjen.

Borzna poročila.

Beograd, 28. avgusta. (Z) Radi današnjega praznika borza ni poslovala. Zagreb, 28. avgusta. (Z) Devize. Dunaj 0.1350—0.13575, Berlin 0.0020—0.0023, Budimpešta 0.525—0.575, Bukarešta 0—44, Italija, izplačilo 417—418.50, Italija, ček 416—417, London, izplačilo 438.75—439.50, London, ček 438—439, New York, ček 95—95.75, Pariz 547.50—552.50, Pariz 284—284.25, Sofia 82—87.50, Švicarja 1740—1747.50. — Valute. Českoslovaške krone 0—281, madžarske krone 0.35—0.40.

Curih, 28. avgusta. Berlin 0.000090, New York 554, London 25.20, Pariz 31.85, Milan 23.97, Praga 16.225, Budimpešta 0.003125, Bukarešta 2.40, Beograd 5.75, Sofia 5.25, Varšava 0.0024, Dunaj 0.0078, avstrijske krone 0.0078.

Praga, 28. avgusta. Dunaj 4.705, Berlin 0.06, Rim 149.25, avstrijske krone 4.705, italijanske lire 130.75, Budimpešta 18, Pariz 195.78, London 155.125, New York 34, Curih 621.75, Be

Vseh vrst vino

ŠPIRIT IZ ARKOVE TOVARNE

Vseh vrst žganje

Sirovi — rafinirani 96,7 %, najfinejši brez vonja, vedno na skladišču po najnižjih cenah — Gorljivi

Ljubljana

Telefon 5—18

„VINEA“

družba z o. z.

Rudnik ::

Telefon 5—18

Cognac medicinal!**Generalno zastopstvo tovarne „ARKO“ Zagreb**

Tovarna špirta, kvasa, likerja, konjaka etc.

Liqueur Triple Sec!**MALI OGLASI:**

Cena oglasom do 20 besed Din 5—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zatevajte oferte in cenike!

Hiša

z 8 sobami, 2 kuhinjske, kletjo, močno zidana, priprava za vsako obrt ob železniški progi Zidanmost — Zagreb tik kolodvora, poleg vrt za zelenjavo, 2 orala njive, hlev za živino in svinjaki se ceno proda. Stanovanje takoj na razpolago. Dopiše pod „Ugodna prilika“ na upravo tega lista.

Cevlarskega pomočnika
za vsa dela se sprejme takoj. Naslov v upravi lista.**Kompanjona**

za novo tovarno v večjem mestu Slovenije, s kapitalom Din. 500.000, — se sprejme. Jako dobičkanosno, brezkonkurenčno podjetje. Lastno tovarniško poslopje z vsemi stroji dogotovljeno. Ponudbe pod „Nova tovarna“, na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Izredno neprijetno je,

ako se pri turah in dolgotrajni poti pojavi suhota v grlu. Zato vsak pameten turist in sportnik uporablja namesto tobaka in alkohola Wrigleyev zvečini gumi. General. zastopstvo drogerija „Adrija“, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Akademik,

absolvent knjigovodstvenega tečaja, zmožen trgovskega računanja, slovenske in nemške stenografije, išče službo. Ponudbe pod „Maribor“ na upravo lista.

Slovenec,

živeč stalno v Trstu, sprejme mesto stalnega poročevalca za kak ugledni, slovenski politični list. Pogoji po dogovoru. Naslov pri upravi lista.

Stanovanje

iz dveh sob, kuhinje s pritliklami se zamenja z enakim v sredini mesta. Ponudbe pod: „Stanovanje št. 5.070“ na upr. lista.

Mesto šepetalca.

Sprejme se muzikalnega čitanja zmožen sufler za operne predstave v gledališču. Prijave na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani.

Otvoritev

specijalne zaloge tapetnih izdelkov. — Žima vseh vrst — morska trava — vsi v to stroko spadajoči predmeti. Točno in solidno delo po naročilu in popravila. Se priporoča Rud. Sever, preje Brata Sever, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gospodarska cesta št. 6.

Knjigovodja

samostojen, obenem perfekten korespondent (slovensko, nemško in italijansko) z večletno prakso, v vseh pisarniških poslih dobro verziran, agilen, dober organizator išče primernega mesta. Gre tudi na deželo. Nastop takoj. Cenj. dopisi pod „Zanesljiv“, na upravo lista.

Klaviir

skoraj nov, trdke Lanberger & Gloss. Fino in solidno delo iz predvojnega doba. Ogleda se ga lahko med 13. in 18. uro. Naslov v upravi lista.

Kinoaparat

se proda za 5.500 Din. Naslov pri Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Suho grlo

se običajno pojavlja pri dolgotrajni hoji, težkem delu in pri strastnem kajenju. Tej neprijetnosti se turisti, delavci in strasten kadilec izogne na ta način, da zveči Wrigleyev gumi. Generalno zastopstvo drogerija „Adrija“, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Asztaltársaság

alakítás végett jelenkezzenek magyarul beszélők. Minden tisztességes embert szívesen látunk, kikérők is. Levelek „Orger“ címzéssel a kiadóba küldendők.

Bivši

železniški pisarniški poduradnik z znanjem štirih jezikov želi primerno službo. Naslov v upr. lista.

Pozor! Dame, kavalirji!
Eleganten francoski garderobe kovček se proda. Naslov A. Šimnovec, krojač pred Škofijo 8.**Celjani!**

Poslušajte se krojaške delavnice Matija Stipčić-a v Zavodni št. 40. Solidno delo. Točna postrežba. Cene konkurenčne.

Stanovanje

za večjega dijaka srednje šole se išče pri kakšni dobri profesor-ski rodbini. Reflektira se na dobro oskrbo. — Ponudbe na upravo lista pod „Dobro nadzorstvo“.

Hišnim posestnikom

plačam 5.000 K mesečno za stanovanje v stari hiši 8 sob s pritiki v Ljubljani. Dr. Arnež, Ljubljana, Gradišče 4.

V najem

se odda večji pritlični lokal na cesti v novi hiši, pripraven za prodajalne in pisarne na eni glavnih ulic v Ljubljani blizu južnega kolodvora. Ponudbe pod „Pripravljeni lokal“ na Aloma Co., anonč. in reklamna družba z. o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3.

Pisalni stroj

skoro nov, dobro ohranjen, znamke Blickensderfer z vidno pisavo napredaj. Istotako motorček 1/2 HP 220 W za isto-merni tok in 100 m bakrene 8 G-žice 1,5 mm z gumeno izolacijo. Naslov pove uprava lista.

Legitimacijeza
Graški velesejem

1. — 9. septembra

prodaja častni zastopnik

Aloma Company,

anončna in reklamna d. z o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Izšla je

„Splošna knjižnica“

v založbi

Zvezne tiskarne

in knjigarne

v Ljubljani.

Delavnica

za precizno mehaniko

Viljem Sequart

Ljubljana

Šelenburgova ulica 4
(na dvorišču).

Solska in precizna ri-salna orodja.

Merilni instrumenti.

Merila in tehnične potreščine.

Domaća tvornica bičeva, Glina

nudja svoj prvorazredni proizvod.

Uzorci su izloženi na Ljubljanskem velesajmu od 1. do 10. rujna u paviljonu „I“ broj 418.

Zvezna knjigarna

Marijin trg 8 Ljubljana

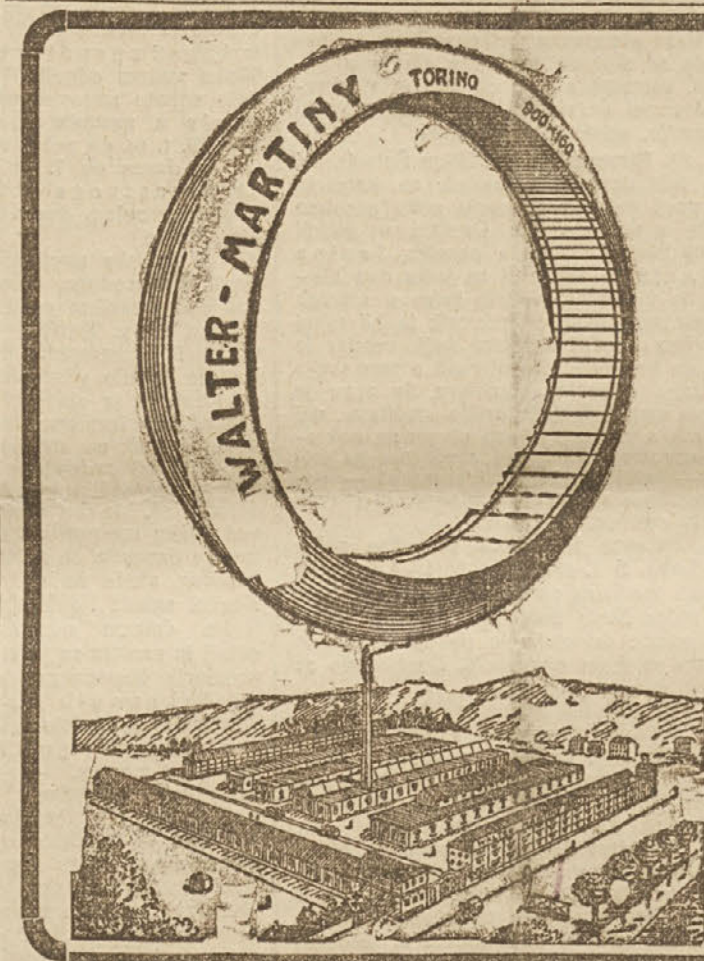
Marijin trg 8

Zbirke pesmi:

I. Albreht: Slutnje	broš. 6.—	Din	vez. 8.—	Din
J. Glaser: Pohorske poti	6.—	„	8.—	„
Igo Gruden: Narcis	10.—	„	12.—	„
Igo Gruden: Primorske pesmi	10.—	„	12.—	„
Tagore-Gradnja: Vrtnar	20.—	„	23.—	„

Zahtevajte cenik!

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
izdelovatelj
dežnikov
Zaloga
sprehajalnih
palic.
Popravila točno in solidno

Telefon št. 588.

Telefon št. 588.

SVETLA
d. d. L. A.
LJUBLJANA

Centrala:

Rimska c. 2 Hlišerjeva ul. 5

Podružnice:

Dunajska c. 20 Mestni trg 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obro-
čev, pneumatike in vsake vrste tehniških
gumijevih cevi, auto - delov in vsako-
vrstnega auto - materijala.Na razpolago Stiskalnica za montiranje
polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Konfekcijska industrija DRAGO SCHWAB Ljubljana, Dvorni trg 3.

Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, nadalje površnike, zimnike, raglane, dežne plašče, usnjene suknjiče auto čepice itd. po konkurenčnih cenah. — Specijalna zaloga angleškega in češkega sukna. — Perilo, modni in športni predmeti.

Razstava lastnih izdelkov na Ljubljanskem velesajmu od 1. do 10. septembra 1923 (paviljon „I“ št. 407). ◀▶

„SLOGRAD“**SLOVENSKA GRADBENA IN INDUSTRIJSKA D. D.**TELEFON INTERURBAN štev. 180.
BRZOJAVI: SLOGRAD.**LJUBLJANA**TEHNIČNA PISARNA LJUBLJANA 7.
FRANKOPANSKA CESTA štev. 151.**Izvršuje:** stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj.**Specijaliteta:** železobet. cevi za vodne naprave in vodovode.**Zastopa:** Patent dr. inž. Empergerja za izvrševanje konstrukcij iz armirane betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti kakor pri skladiščih, „silo“, mostovih in podobno.**Izdeluje:** vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov.